משום ריחצה • ואמר פתחא אחרינא דליכא למיתב לריחצה לא גזרינן דדוקא אמר טל של תרעולין דלא מסתי מכוי אלא דעמייהו שיהא עטוי להכנים ולהוליא: **פרץ** פלימיו ממנה כל סביביו • פי' בקונטרס כל סביביו ד' אמות כקבר ואין גרמה לזקיקי הרב ר' שמשון ז"ל דכיון דמסיימי מחיצתא ולית לן למיתב שמא יעלה על הבית ויתחיל עליו ולא ידע ליה לן למימר דמממא ד' אמות כל סביביו כדמוכח בסוטה פרק משוח מלחמה (ד' מד:) גבי חלר הקבר הטומד בתוכה מיהו הני מילי חלר הקבר דמסיימא מחיצתא אבל מת בעלמא הפים ומטמע דבמת נמי איכא דמסיימא לא נטמא כל סביביו ד' אמות אלא גרמה לו דהכי פי' זיזין בתוכו בית שטולטין מחוץ לבית מכל לד ויש בהם פותח טפח בכל אחד אם הבית סתום ועדיין גרמין בו טרח הפתח אינו מממא שסתמו של מת עומד לצאת דרך הפתח פרץ פלימיו וחזר וכנגד כשלר כותל ולא טיהר בו כלל פתח מממא כל סביביו דכל חד וחד איכא לספוקי דילמא דרך אותו מקום יצא מן הבית מיהו לאו פירכא היא כולי האי מה שהקשה לפירוש הקונטרס די"ל שאלא חלקו חכמים במת ועוד גרמה דלא קשה כלל לפי' הקונטרס דבית נמי לא מסיימי מחיצתא שהא מממא הטוגע בכתלים אפילו לא יעלה על גביו כקבר שממא במגע אפילו מן הצד דתניא בספרי בפרשת פרה אחומה לו בקבר זה קבר סתום לו אינו אלא קבר פתוח אמרת קש ומה אהל שמקבל טומאה אינו מממא מכל מדליק בסהוא פתוח קבר אינו מקבל טומאה אינו דין שלא יממא מכל מדליק בסהוא פתוח אלמא כסהוא סתום מממא אף הטוגע מן הצד: **הלכה** כרבי יהודה. הלכך מותר לתת לכתחילה גובתא שקורין רזי"ל בחבית: **משום** מרזב. פי' הרב פור"ם שלא יבוא ליתן על גגו מרזב וקשה דבגובתא נמי נגזר אלא גרמה לרבי כפי' הקונט' שלא יתקן מרזב ליין שיפול היין בתוכו ויבל למרתוך דכשלוקח עלה של הדס ומקפלו כעין מרזב גרמה כשעשה מרזב אבל בגובתא שאינו עושה בו שום מעשה לא גזרינן. מ"ר: **איתי** ליה בי סדיא. בי מצלמי הוה, דאי לאו הכי היכי איתמר מכללא: **מי** שנשרו כליו במים. בדרך גרסיקו) לשון כפילה לא כפי' הקונטרס לעיל בפרק במה אשה (דף סב:) שנשרו במי גשמים דהא אמרינן בבירה בפרק מטילין (דף הי) מאן דתני מנשירין לא משתמש בדתמן מי שנשרו כליו במים בדרך אלמא לשון כפילה הוא. ג) מ"ר:

ה) ריל דגרסי' סגיל דנשרו כמאן לשון כפילה דאלו הכי"ן כמיתק הוי לשון שרייה. כ"ל ג) [ועי' תוס' ביצה לב: ד"ה מי שנשרו]

*משום ריחצה. שלא יכנס בו שרץ כגון *נמייה ומולדה שממיתים את הארעולין: **ומנין דלא מקניה מעיקרא** • שיהא כדי להוציא הכל והכניס את האויר: **לא שנו** • דעוקבין • דסתימה זו לא נעשים אלא לשמור ריח היין שלא יצא ויתקלקל וכיון דלאו סתימה מעליותא עבדי לה לאו כלום הוא: **לפוף** • שיחזק הכלי שלא יצא ייט האויל וסתימה מעלייתא היא כי הדר נקיב לה הוי כפותח לכתחלה: **למעה מן היין נמי לשמר סוף** • כיון דלאו כובד היין נשמן עליו סגי ליה בסתימה כל דהו: **למעה מן הסמרים** • אלא שוליו שכל כובד היין נשמן שם: **אינ דמסיים לך** • דלא פקע שם פתח מיניה אלא בסתימה מעלייתא: **בית סתום יש לו ד"ת** • קיי"ל בכבא בתרא חלר מתחלקת לפי פתחיה לפי פתחים הבתים הפתוחין לה אם בלו לחלוק את החלר בין שנים שהיה לזה בית שפתוחין לו לחלר שני פתחים ולזה בית שפתוחין לו לחלר ד' פתחים טעל לכל פתח ארבע אמות בחלר נגד פתחו למדה רוחב פתחו והחלר חולקין בשוה, ואם נסתם אחד מהם קודם חלוקת החלר ולא פירץ את פלימיו אלא סתם בין שני הפלימין אינו מפסיד [דין] פתחו בכך, פירץ את פלימיו ואח"כ סתמו פקע שם פתח מיניה: **בית סתום** • והמת בתוכו אינו מממא סביביו: **פרץ פלימיו** • וסתמו נעשה קבר ומממא סביביו ד"ל כדאמר בסוטה (ד' מד:) מת תופס ד"ל לטומאה וגזרה דרבנן שמא יאהיל ולא יבין: **נוכפא** • לתקוע קנה חלול בנקב התבית שיצא היין לדך הנקבה: **מפסך** • לוגמ"ר לתקנה למדת הנקב: **אסדורי** • אם נפלה: **ולא מפקנא** • לא ניתנה בנקב לידע אם למדתו היא: **מי ליתא מריצא** • לאותכה ולנפותה: **מצחא** • שמן עב: **אסור** • למרזו: **טרפא דאסא** • לתת עלה של הדס בנקב התבית שהעלה עשוי כמרזב והיין זב דרך שם: **גזירה משום מרזב** • שמא יכין מרזב: **שמא יקטום** • העלה מן הענף וכיון דקטמיה שם לא יהא כמתקן כלי לכלגלית במסכת ביצה (דף לג:) לאתא גמ' אחר ר"מ למעלה מן היין זמו לשמר. ג"י סרי"ף למעלה מן היין זמו לחזק למעה מן היין זמו לשמר רבה אמר למעלה וכו': **שם** ומשום כבוד רבוסיו לא יבוא. עי' שבועות דף מז ע"ל תוס' ד"ה כוס יפיו: [כדאיתא סנהדרין לז:]

*אי"ר אליעזר דבר. מקום אחר מתיר לזה אינו חוטא מי שמקדיש בכסף זה אינו חוטא ראיה לדי סחיקה

מתני' אין מסיקים • זימנין דלא תקניה מעיקרא ואתי לארוחי ביה דרש רב נחמן משום רבי יוחנן הלכה כרש"ל אומרים: *ושוין שנוקבין נקב ישן לכתחלה: אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא במקום העשוי לשמר אבל לחזק אסור, והיכי דמי? *לשמר היכי דמי? לחזק? אי"ר חסדא למעלה מן היין זהו לשמר, למטה מן היין זהו לחזק (ה) רבא אמר למטה מן היין נמי זהו לשמר, והיכי דמי לחזק? כגון שניקבה למטה מן השמרים, א"ל אביי לרבא תניא דמסיע לך: *בית סתום יש לו ארבע אמות, פרץ את פצימיו אין לו ד' אמות, בית סתום אינו ממטא כל סביביו, ופרץ את פצימיו ממטא כל סביביו! ורא רב אסר ושמואל שרי! מתני' לכתחלה דב"ע לא פליגי דאסור, אהדדי דב"ע לא פליגי דשרי, כי פליגי דתתיכה ולא מתקנא: מאן דאסר גזרינן דילמא אתי למיתתך לכתחלה ומאן דשרי לא גזרינן, כתנאי אין חותכין שפופרת ביו"ט וא"צ לומר בשבת, נפלה (אין) מחזירין אותה בשבת ואין צריך לומר ביו"ט ור' יאשיה מיקלר' יאשיה אהיא: איליבא ארישא הא קמתקן מנא, אלא אסיפא ת"ק נמי מישרא קשרי אלא דתתיכה ולא מתקנא, איכא בינייהו: מ"ס גזרינן ומ"ס לא גזרינן, דרש רב שישא בריה דרב אידי משמיה דר' יוחנן הלכה כר' יאשיה: ואם היתה נקובה וכו': מישרא רב אסר ושמואל שרי מאן דאסר גזרינן משום שעוה, ומאן דשרי לא גזרינן אמר ליה רב שמואל בר בר חנה לרב יוסף בפירוש אמרת לן משמיה דרב מישרא שרי. אמר טבות רישבא אמר שמואל האי מרפא דאסא אסור, מ"ט רב יומר מדפתי אמר גזירה משום מרזב רב אשי אמר גזירה שמא יקטום, מאי ביניהו? איכא בינייהו דקטים ומנחי. מ"ר סדיא רב אסר ושמואל שרי, ברכין דכולי עלמא לא פליגי דשרי, בקשין דב"ע לא פליגי דאסור, כי פליגי במיצעי: מאן דאסר מיחזי כמשוי ומאן דשרי לא מיחזי כמשוי, והא דרב לאו *בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דרב איקלע לההוא אתרא דלא הוה ליה רוחא נפק יתיב בכרמלית אייתו ליה בי סדיא לא יתיב מאן דחזא סבר משום דבי סדיא אסור ולא היא דרב אכרוזי מכריז בי סדיא שרי *ומשום כבוד רבותינו לא ישב עליו, ומאן ניגרו: רב כהנא ורב אסי: **מתני'** *נותנין חבשיל לתוך הכור בשביל שיהא שמור ואת המים הפים ברעים בשביל שיצננו ואת הצונן בחמה בשביל שיחמו. *מי שנשרו כליו בדרך במים מהלך בהן ואינו חושש הגיע לחצר החיצונה שוטחן בחמה אבל לא בנגד העם: **גמ'** אבל לא בנגד העם? מהו דתימא ניגזר משום אשווי גומות קא משמע לן: ואת המים הפים ברעים: פשיטא? סיפא איצטריכא ליה "ואת הצונן בחמה", הא נמי פשיטא? מהו דתימא ניגזר דילמא אתי לאטמוני ברמץ קמ"ל: מי שנשרו וכו': *אמר רב יהודה אמר רב "כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור תנן שוטחן בחמה אבל לא בנגד העם, תנאי היא דתניא שוטחן בחמה אבל לא בנגד העם, ר"א ור"ש אוסרין, אמר רב הונא

המנער

*ר"ש אומר מקומין אחרים מתיר לא אינו חוטא

נוטא כלי כיצד בנין נוטא הבנה בנין מראית העין

ר"ש אומר אינו חוטא אינו חוטא ראיה לדי סחיקה

נוטא נוקבין נקב ישן טנסתם בתנאי טאינו סוימא מדלתא: סתימה: נוטא: מבנה: מתי ל"חסנו ובכה במקומות מראות הע"ן

נוטא/מבנה סדרה של תיקונים וכדומה

בבא מתן יט מח'

רבינו חננאל

וי"א אין מוסיפין דומנין דלא תקניה מעיקרא ואתי לארוחי ביה חלכתא כוותיה דדרש רב נחמן בר רב חסדא משמיה דר' יוחנן הלכה כי"א. ושוין שנוקבין בנקב ישן לכתחלה ואמר רב יהודה משמיה דשמואל אינו מותר לפתוח נקב ישן אלא בשקום העשוי לשמר פי' להוציא היין מן השמרים אבל לחזק אסור פי' היה נקב בחבית ופתחו שלא יהא שותת. והלקח רב חס"א ורבה והלכתא כרבה דתניא סמייעתו ואלו דברי רבה רבה אמר למעה מן היין נמי זהו לשמר ומותר לפותרו והיכי דמי לחזק כגון שנקבה למטה מן השמרים דמוכחא מלתא שאין אדם עושה נקב בקרקעיתא של חבית לתוציא יין ולא לשמר. עשאו מפני כשפגה חחבית הפכה על פיה. וזה הנקב כיון שפתחו נעשה סתום. זה בטוחה של חבית ובטל מלהיות נקב בו וחשוב כפתח בית הנסתם בפירוש פצימין שנסתלק מבנו דין פתח לגמרי. נוטבתא שהיא שפופרת של קנה או של עצים שוטחנין בנקב החבית או ביד הנוד של יין לחיות מושכין ממנו יין מן החבית או מן הנוד. רב אסר ושמואל שרי דאוקימנא חלוקין בשפופרת חתוכה. ואינה מתוקנת לחבניסה לנקב אבל לחתוך דברי הכל אסור. ואם היא חתוכה ומתוקנת דברי הכל מותר לחחזירה בנקב החבית או בנוד למשך מסנה יין. והעמדנו עוד חלוקת רב ושמואל בתנאי.. דתניא אין חותכין שפופרת ביו"ט ואין צ"ל בשבת. נפלה מחזירין בשבת. ואין צ"ל ביו"ט. ור' יאשיה מיקל ודייקי' עלה ר' יאשיה אהיא מיקל איליבא ארישא שאמר ת"ק אין חותכין כלומר אין חותכין מקנה גדול חתיכה לעשות' שפופרת הא ר' יאשיה מיקל בהא קא מתקן כלי בשבת אלא שאמר ת"ק נפלה מחזירין אותה. בהא ליבא ר' יאשיה מיקל מי החמיר שיאסר בזה מיקל הלא בזה גם ת"ק מותר קאמר. ותריצנא אלא לאו דתתיכה ולא מתקנה איבא בינייהו וכך הציעה. אין עושין שפופרת ביו"ט ואין צ"ל בשבת. ואפי' חתכה ולא מתקנה אסור אבל אם היתה כבר בחבית ונפלה מחזירין אותה בשבת ואין צ"ל ביו"ט ור' יאשיה מיקל התתיכה ולא מתקנה נמצאו דברי רב כת"ק ודברי שמואל כר' יאשיה והלכה כר' יאשיה ודרש רב ששאל בריה דרב אידי משמיה דר' יוחנן הלכתא כר' יאשיה וזה שאמר תחכה ולא מתקנה לאו אלא תיקון ביד בלבד. ואם צריכה תיקון בסכין או זולתו סכין כלי אחר אסורה. ואם היתה החבית נקובה לא יתן עליה שעוה מפני שממרת. כלומר סותם כדאמרינן התם לענין חבית שניקבה וסתמה שמרים כו' מורח מן הצדדין. וכיון דד' יהודה דסתניתין וריב"ן ורב ושמואל אמרי ש"מ שאסור לתת שעוה בחבית. וכן משהא. רב אסר נזירה במשהא אסר ששרה. והלכתא כוותיה: **טרפא** דאסא. פי' עלה הדס שטוחנין על הנקב של חבית להיות מקלה בו הייון ולא יהיה שותת ברובמני החבית. לדברי הכל אסור לשמל עלה של הדס בשבת ולשטוח בנקב של חבית כמרזב. ואפילו רב אשי לא התיר אלא שאם היה הנקב מושך מבנו * אבל לתתו לכתחלה אוסר: **בי** סדיא רב אסר ושמואל שרי אין זה מקומו אלא בשביל שהזכיר השמעות שחלקו בהן רב אסר ושמואל שרו נסבה בגרדא. ופשוטה היא. כסת זו שהלקו בה כסת ביטנית לא דקה ולא קשה. וסמקינן בה אפילו זו טוחר לשלמה: **נותנין** חבשיל בתוך הבור בשביל שיהא שמור. פי' בור זה אין בו מים ונותן החבשיל בקרקעיתו מהו דתימא לגזור דלמא אתי לאשווי גומות קמ"ל דלא גזרינן. ואת המים הפים ברעים פשיטא מהו דתימא לגזור דלמא אתי לאשווי גומות * *) ברמץ קמ"ל דלא גזרינן: **מתני'** מי שנשרו כליו בדרך כו'. אסר רב יהודה אמר רב כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור. אינו ותא שמעתן כחמה אבל לא בנגד העם

*) נלקח לל"ל מונח בנקב מוחר למשך ממנו. * *) לינו מונן ותולי ל"ל דלמא אתי לאתמוני ברמץ וכדלעיל בגמ'.

ואוקימנא

מסורת השי"ס

מי' נעיל נמ: כפ"ו ד"ס קטנה וכם מעמא שמייה ומולדה מיום כן

הגהות הב"ח

(ה) גמ' נמי כנס אמר למעה וכו' מ"ל מנייי לרבה: (ב) רש"י ד"ה ואם המים וכו' לכתמר מעמא מעמא ולא יממא:

הגהות הגר"א

[ה] גמ' אינה ביניהו דקפיס ומנח. ר"ב פי' שהוא קטום ויש עוד הרבה קטומים מוכ. ומנחי ווי"ם ומנחי אבל גיבסת הריי"ף והרא"ש ומ"ש ומנח: [ב] שם שופטן פתמה. מ"ב דוזקא (ומ"ש רבינו בתו"ת סימן ש"ל סי"ב): [ג] שם ומנחי אבל גיבסת הריי"ף והרא"ש ומ"ש ומנח: [ד] שם שופטן פתמה. מ"ב דוזקא (ומ"ש רבינו בתו"ת סימן ש"ל סי"ב):

גליון השי"ס

גמ' אחר ר"מ למעלה מן היין זמו לשמר. ג"י סרי"ף למעלה מן היין זמו לחזק למעה מן היין זמו לשמר רבה אמר למעלה. ר"ב: שם ומשום כבוד רבוסיו לא יבוא. עי' שבועות דף מז ע"ל תוס' ד"ה כוס יפיו: [כדאיתא סנהדרין לז:]

*ר"ש אומר מקומין אחרים מתיר לזה אינו חוטא מי שמקדיש בכסף זה אינו חוטא ראיה לדי סחיקה

נוטא כלי כיצד בנין נוטא הבנה בנין מראית העין